

El peix que es mossega la cua

El PP –i abans AP–
ha tingut grans
dificultats per traçar
una ideologia pròpia
i coherent al llarg
de la seva història.
L'allunyament de les
àrees electorals i de
consens majoritàries
a Catalunya,
que tradicionalment
ha seguit la política
d'aquesta formació,
n'ha dificultat
la implantació
i l'ha convertit sovint
en un actor polític
pràcticament exòtic.

Quan, finalment, José María Aznar esdevenia el 1990 president del PP (el nom d'Alianza Popular s'havia canviat pel de Partit Popular l'any anterior) en substitució de Manuel Fraga, era des de feia temps perfectament conscient que si la seva formació volia derrotar el PSOE havia de refer el projecte, formar equips nous i, en el camp electoral, tapar els *forats negres* que mostrava el PP. Efectivament, en observar el mapa electoral d'Espanya, hi havia una sèrie de zones on el partit mostrava un baixíssim nivell de vot en relació a d'altres. Els *forats negres* més preocupants, tot i que no els únics, eren dos: Catalunya i el País Basc. Aznar, nét de qui fou director de *La Vanguardia* durant el franquisme, Manuel Aznar, sabia, a més, que la qüestió catalana i basca no era exclusivament electoral, sinó que tenia a veure, i molt –encara que ell, de segur que no ho ha formulat mai en aquests termes– amb les identitats nacionals diferenciades de l'un i de l'altre àmbit. Això, òbviament, feia als seus ulls que l'assumpte fos encara més preocupant i, en conseqüència, més importants les decisions que, a parer seu, havia de prendre el PP.

Alianza Popular. L'aleshores dita Alianza Popular va ser fundada a Barcelona el 1977, poc després que ho fos a Madrid. En els seus inicis, el partit tenia a Catalunya només una mínima organització. Era una sucursal totalment dirigida des de l'empresa mare. Aquest problema de manca d'autonomia del partit a Catalunya ha perdurat al llarg de tota la seva història i ha marcat profundament, com veurem, la trajectòria del PP al Principat. Durant els primers anys, AP va

mantenir uns postulats clarament dre-
tans i antiautonomistes, per no dir reac-
cionaris.

Alianza Popular va ser absolutament marginal a Catalunya en aquella època, sense superar el 3,6% dels vots. No obstant això, els problemes a l'interior del Govern d'Adolfo Suárez i en el si de la UCD aviat es van fer evidents, i el gener de 1981 desembocaven en la dimissió del president espanyol. En conseqüència, les eleccions legislatives de 1982 van plantejar-se per a AP en uns termes molt diferents de les anteriors, ja que aspirava a convertir-se en la gran força d'oposició al socialisme. Però mentre que en el conjunt d'Espanya l'esfondrament de la UCD va suposar un notable salt endavant per a AP, a Catalunya, tot i experimentar una millora, el partit va continuar sent electoralment i socialment modest, per tal com el vot de la UCD va ser absorbit sobretot per la CiU de Jordi Pujol, que, recordem-ho, governava la Generalitat des de 1980. Gràcies als vots procedents del centrisme, Pujol assoliria el 1984 la seva majoria absoluta al Parlament català. Durant la segona meitat dels vuitanta, AP va anar fent a Catalunya la viu-viu com bonament va poder. Malgrat els resultats electorals ben mediocres, durant aquests anys Jordi Fernández Díaz, provenint de la UCD, va aconseguir donar crèdit democràtic als populars.

Jordi Fernández Díaz va ser cessat per Aznar el 1990. L'home elegit per dirigir la refundació del partit a Catalunya va ser Aleix Vidal-Quadras. Aquest catedràtic de Física aconseguiria –gràcies al seu discurs incendiari, a la crisi del PSOE o a totes dues coses alhora– millorar els resultats populars a Catalunya. Datan d'aquella època els rècords electorals de

José María Aznar, al poc de ser nomenat president del Govern espanyol, amb Manuel Fraga, anima mater d'Alianza Popular. En els anys de la transició democràtica el partit es va mantenir fidel al franquisme. En els últims anys, però, intenta captar el catalanisme conservador.

tots els comicis menys els espanyols, plusmarca que és de 2000 i que es va aconseguir amb Josep Piqué com a cap de cartell. Aleshores era Alberto Fernández Díaz, germà de Jordi i successor de Vidal-Quadras, qui ocupava la presidència del partit. Vidal-Quadras va ser defenestrat el 1996, quan Aznar necessitava CiU per poder governar a Madrid. L'únic èxit electoral important d'Alberto Fernández Díaz va ser el ja esmentat de Piqué en les generals de 2000, eleccions en què Aznar va obtenir la majoria absoluta del Congrés. Seria precisament Piqué qui, l'any passat, es convertia en president del PP català desbancant Alberto Fernández Díaz. Piqué, que poc temps enrere havia teoritzat l'anomenat patriotisme constitucional, esdevenia el nou encarregat d'arreglar la situació del partit. Per fer-ho, ha

aixecat la bandera de l'enèsim gir catalanista popular.

Al problema electoral del PP l'acompanyen alguns trets inquietants. Per exemple, l'abismal diferència entre el nombre de paperetes que obté en convocatòries com les europees i les espanyoles en comparació amb les catalanes i municipals. És el fenomen que s'anomena vot dual. Així, per exemple, mentre que en les espanyoles del 2000 els populars rebien el 22,8% dels vots, en les catalanes n'aconsegueixen un percentatge de tan sols el 9,5%. Igualment, el PP català té un índex de militància molt menor a Catalunya que a la resta d'Espanya. I organitzativament té una presència irregular en el territori.

El partit de les mil cares. La feblesa del partit a Catalunya ha propi-

ciat que els canvis de cares ordenats per la direcció central de Madrid hagin estat constants. El primer president d'AP a Catalunya va ser l'exministre franquista Laureano López Rodó. El va rellevar Joaquín Saurí, poc abans de les eleccions municipals i espanyoles de 1979. Els mals resultats van fer que la formació fos administrada per una gestora, dirigida per Mercedes Muñoz Ramonet. El 1980 els populars ni tan sols es van presentar als primers comicis catalans, tot i que van donar suport a Solidaritat Catalana, liderada per Juan Echevarría Puig. Miguel Ángel Planas va ser l'encarregat de reconstruir el partit. A les eleccions espanyoles de 1982 el resultat va ser molt bo: 503.413 vots. El següent president va ser Juan Segura Sanfeliu. El 1983, Fraga va decidir que l'home d'AP a Cata-

lunya havia de ser l'empresari Eduard Bueno. No obstant això, el 1985 Bueno va anunciar que plegava. Aleshores Joan Manuel Fabra es va fer càrrec del partit, però a poc a poc qui va anar guanyant influència va ser Jordi Fernández Díaz. El 1987 Fernández Díaz rellevava Fabra en la presidència. Tres anys després, Aznar treia Fernández Díaz per posar-hi Vidal-Quadras, el qual, al seu torn, seria substituït el 1996 per Alberto Fernández Díaz. L'etapa d'Alberto Fernández es perllongaria sis anys, fins que el 2002 Josep Piqué es convertia en president del PPC (la C de Catalunya havia estat incorporada a les sigles de la formació dos anys abans, el 2000).

Pel que fa a candidats electorals, els canvis també s'han succeït a ritme infernal. Analitzem el cas dels comicis espanyols i catalans. En el primer tipus de convocatòries els candidats per Barcelona han estat els següents: López Rodó (1977), De Senillosa (1979), Planas (1982 i 1986), Jordi Fernández Díaz (1989 i 1993), Josep Maria Trias de Bes (1996) i Piqué (2000). En les eleccions al Parlament, els presidenciables han estat: Echevarría Puig (1980) –es presentava per Solidaritat Catalana–, Bueno (1984), Jordi Fernández Díaz (1988), Vidal-Quadras (1992 i 1995) i Alberto Fernández Díaz (1999).

Fora del consens catalanista. Però, per què, malgrat els constants canvis, ni AP ni el PP han aconseguit convertir-se en un partit fort a Catalunya? Per què el forat negre electoral dels d'Aznar continua sent Catalunya? Per intentar respon-

Conferència de premsa de membres del CC-UCD. D'esquerra a dreta, Pere Alavedra, Carles Sentís, Federico Mayor Zaragoza, Anton Canyelles, Antonio Valero i Roberto Grau Pera.

Als anys setanta, AP es va situar fora del consens catalanista i progressista i va continuar fidel al franquisme

dre la qüestió, cal que ens remuntem als anys setanta. Quan a casa nostra es forjaven els personatges i les formacions que més endavant serien hegemònics, el catalanisme i l'esquerranisme –el PSOE acceptava l'autodeterminació i Pujol predicava el model socialdemòcrata suec–, els fundadors d'AP continuaven sent fidels

al franquisme. No endebades era el ministre Fraga qui comandava els grisos que brandant la porra perseguïen els opositors. Ni en les manifestacions de l'Onze de Setembre ni en l'Assemblea de Catalunya hi havia la gent d'AP, però sí de tots els altres partits catalans. Els populars van situar-se fora del consens catala-

La teua veu.
La teua gent.

Connecta't
a l'esquerra, a l'ecologisme, al País
a l'Entesa

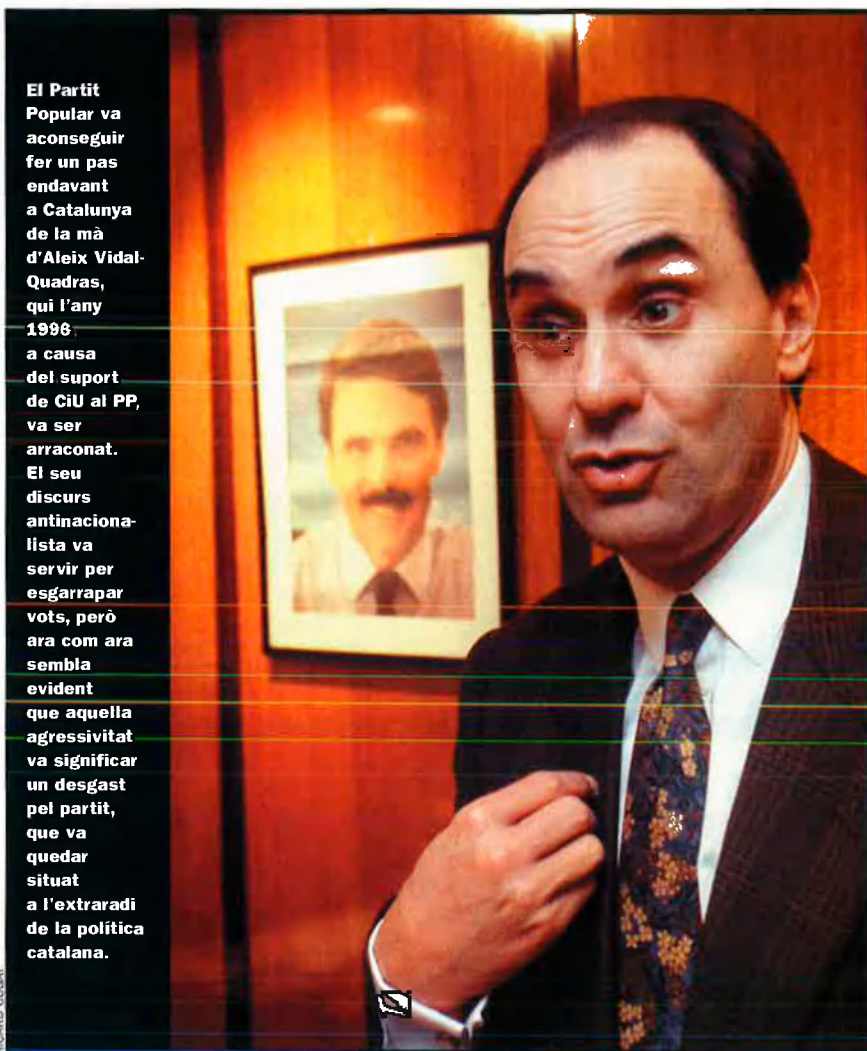

JOAN RIBÓ
Candidat a la Presidència
de la Generalitat Valenciana

entesa www.entesa.com

El Partit Popular va aconseguir fer un pas endavant a Catalunya de la mà d'Aleix Vidal-Quadras, qui l'any 1996 a causa del suport de CiU al PP, va ser arraconat. El seu discurs antinacionalista va servir per esgarrapar vots, però ara com ara sembla evident que aquella agressivitat va significar un desgast pel partit, que va quedar situat a l'extraradi de la política catalana.

RICARD CUSAT

El PPC no és capaç de diferenciar-se del PP espanyol, i això li impedirà beneficiar-se de l'adéu de Pujol

nista i van rebutjar-ne els símbols principals.

Des del seu naixement, en el si de la formació van conviure els elements més refractaris i aquells més partidaris d'acostar-se, en una o altra mesura, al terreny comú de la política catalana. No obstant això, quan la facció hegemònica ha tingut aquesta última sensibilitat i ha intentat, per tant, posar en pràctica una estratègia que s'hi adigués, l'actuació o les manifestacions de Fraga o d'Aznar s'han encarregat –i s'encarreguen– de tirar per terra l'esforç fet. Això és el que li va passar, entre d'al-

tres, a Jordi Fernández Díaz. I topem aquí amb el que és segurament el principal problema encara avui: el PPC no és capaç de diferenciar-se del PP espanyol a ulls de l'electorat català. Tampoc no pot dissenyar i seguir una estratègia pròpia no subjugada als interessos conjunturals o a simples capricis de Madrid, que continua imposant noms i polítiques. És per això que li costarà molt beneficiar-se electoralment de l'adéu polític de Jordi Pujol i de la possible pèrdua de vots de CiU.

L'enfortiment del PP de Catalunya no serà viable si la direcció estatal conti-

nua interferint tan greument en la seva marxa. Igual com els va ocórrer a tots els seus antecessors, si Piqué no disposa de marge per dissenyar i gestionar el seu projecte, li serà impossible fer que el partit escali posicions. Tanmateix, si no és capaç d'oferir resultats, difícilment Madrid li permetrà que faci la seva. És un peix que es mossega la cua, un laberint en què s'han extraviat tots i cadascun dels lídeis populars anteriors.

Si realment el ministre d'Indústria vol treballar pel PP des de Catalunya i no acaba fugint cap a Madrid o cap al món de l'empresa privada, haurà, en primer lloc, de definir clarament el camí que vol seguir. O, per dir-ho gràficament, triar entre el neoespanyolisme i el catalanisme *light* però real. Perquè, si bé és cert que l'agressivitat antinacionalista de Vidal-Quadras va donar rendiments electorals, també sembla a hores d'ara evident que aquella etapa va suposar uns costos importantíssims per al partit, ja que el va empènyer cap a l'extraradi de la cultura política catalana. Tant és així que, per exemple, una investigació del CIS de finals de 1999 (ja en l'etapa d'Alberto Fernández Díaz) indicava que els catalans situaven el PP prop de l'extrema dreta (li donaven 8,5 en una escala de 10), que el rebuig cap aquesta opció era molt alt i que la direcció catalana no agrada ni als simpatitzants. Pel que fa al l'eix nacional, en una escala en què el 10 representava el "màxim nacionalisme català", els ciutadans se situaven en el 5,43, mentre que al PP li atorgaven el 2,18.

L'objectiu de normalitzar el partit passa, segurament, per renunciar als guanys fàcils que pot proporcionar el que a Catalunya es considera espanyolisme i extremisme de dreta per anar acostant el partit a les àrees electorals i de consens majoritàries al país. Una operació aquesta que, com sempre, no es pot fer si la direcció espanyola del PP, amb Aznar o qui sigui al capdavant, no es convenç plenament, o no la convenç plenament, que és l'única forma de convertir el PP, tot i que a la llarga, en un actor important i no exòtic en la política catalana.

Marçal Sintès